

United Nations
Educational, Scientific and
Cultural Organization

Intangible
Cultural
Heritage

Neatliekamās saglabāšanas saraksta ziņojums
ICH-11 – Formāts

**ZIŅOJUMS PAR ELEMENTA, KAS IEKĻAUTS UNESCO NEMATERIĀLĀ
KULTŪRAS MANTOJUMA, KAM JĀNODROŠINA NEATLIEKAMA
SAGLABĀŠANA, SARAKSTĀ, STATUSU**

**IESNIEGŠANAS TERMIŅŠ – 2013. GADA 15. DECEMBRIS
IZSKATĪŠANAI 2014. GADĀ**

Instrukcija par ziņojuma sagatavošanu pieejama:

www.unesco.org/culture/ich/en/forms.

A. TITULLAPA
A.1. Dalībvalsts
Latvija
A.2. Konvencijas ratifikācijas, pieņemšanas, apstiprināšanas vai pievienošanās datums
<i>Šī informācija ir pieejama tiešsaistē, www.unesco.org/culture/ich.</i>
14.01.2005.
A.3. Elements, kas iekļauts UNESCO Nemateriālā kultūras mantojuma, kam jānodrošina neatliekama saglabāšana, sarakstā un kas ir šī ziņojuma temats
<i>Gadījumā, ja elements ir multinacionāls, norādīt arī pārējās iesaistītās valstis.</i>
Objekta nosaukums: Suitu kultūrtelpa
Gads, kad iekļauts sarakstā: 2009. gads
A.4. Laika periods, par kuru tiek sniegts ziņojums
<i>Lūdzu, norādiet laika periodu, par kuru tiek sniegta informācija šajā ziņojumā.</i>
Sākuma datums: 01.10.2009. Beigu datums: 01.10.2013.
A.5. Citi UNESCO Nemateriālā kultūras mantojuma, kam jānodrošina neatliekama saglabāšana, sarakstā iekļautie elementi, ja tādi ir
<i>Lūdzu, uzrādiet visus Neatliekamās saglabāšanas sarakstā iekļautos elementus no Jūsu valsts, pievienojot arī iekļaušanas gadu; gadījumā, ja elements ir multinacionāls, norādiet arī pārējās iesaistītās valstis.</i>
Nav attiecināms.

A.6. Vispārīgs ziņojuma kopsavilkums

Lūdzu, sniedziet vispārīgu ziņojuma kopsavilkumu, kas ļautu lasītājiem izprast elementa pašreizējo statusu, iekļaušanas sarakstā pozitīvo un negatīvo ietekmi, kā arī saglabāšanas pasākumu īstenošanu un izpildi ziņojumā norādītajā laika periodā.

Apjoms no 400 līdz 600 vārdiem

Suitu kultūrtelpa ir suitu kopienas apdzīvotā teritorijā praktizētu un suitiem nozīmīgu tradīciju kopums, kas līdzās tradicionālajam burdona dziedājumam, tautas dziesmām un melodijām un suitu izloknei aptver arī gadskārtu ritējuma svētkus, ēdienu gatavošanu, kāzu rituālus un tautas tērpu valkāšanas tradīciju, un tam līdzās katoļticību. Suiti ir saglabājuši savu skaitu visumā nemainīgu, tā ir aptuveni 2000 cilvēku liela kopiena, kas dzīvo trīs novadu teritorijās – Alsungas novadā, Gudenieku pagastā Kuldīgas novadā un Jūrkalnes pagastā Ventspils novadā, tomēr suitu zemes iedzīvotāju skaitam ir tendence samazināties, kas negatīvi ietekmē tradīciju pārmantošanu un skaidrojams ar sociālekonomisko situāciju.

Suitu kultūrtelpas saglabāšanas starptautiskā nozīmība ir kalpojusi par pamatu kopienas augošai pašapziņai, aktivitātei un gribai saglabāt un attīstīt savas kultūras tradīcijas. Dažādos izglītības līmeņos un veidos bērni un jaunieši piedalījušies suitu tradīciju pārmantošanā, tāpat arī kopienas vecākā paaudze aktīvāk iesaistīta kultūras norisēs, novērtējot viņu uzkrāto pieredzi un zināšanas. Paaudžu saiknes stiprināšanā īpaša nozīme ir etnogrāfiskajiem ansambļiem un folkloras kopām. Ikgadējos svētkos – Sv. Jāņa Kristītāja svētki Gudeniekos, Sv. Annas diena Basos, Zāļu diena Jūrkalnē un it īpaši Sv. Miķeļa svētki ik rudenī Alsungā, – tradīciju pārmantošanā iesaistās visas paaudzes. Suitu kultūrā vēsturiski izveidojusies saikne starp pirmskristietības tradīcijām un katolicismu pēdējo gadu laikā kļūst aizvien stiprāka. Tas vērojams reliģiskajās praksēs un tradīciju atjaunošanā, piemēram, veicinot maija dziedājumus Vissvētākās Marijas godam pie krustiem viensētās un krustcelēs, tāpat arī tradicionālo tautas tērpu valkāšanu dievkalpojumos un svētkos.

Kopiena ir stiprinājusi spēju un interesi pašiem izzināt savu kultūras mantojumu, kas vērojams kā skolēnu iesaistē sava novada izpētē, tā arī kopienas nevalstisko organizāciju darbā, kas cita starpā vērsts uz suitu tautas tērpa valkāšanas izpēti un tā darināšanas prasmju pārmantošanu. Kopienas kultūras norisēs un īpaši nevalstisko organizāciju darbībā būtiski pieaudzis jaunu cilvēku ieguldījums un iniciatīva. Par kopienas augošo aktivitāti liecina vairāku jaunu nevalstisko organizāciju izveide, kas līdzās vispārējām rūpēm par suitu kultūrtelpas saglabāšanu, ko īsteno Etniskās kultūras centrs (EKC) „Suiti” un biedrība „Suitu novads”, veicina kopienas iesaisti, piemēram, amatniecības prasmju pilnveidē, suitu tradīciju integrēšanu mākslas izglītībā un laikmetīgās mākslas norisēs, tāpat arī suitu dialekta apguvi pirmsskolas vecuma bērniem.

Suitu atvērtība ir rosinājusi iespēju iepazīt viņu mantojumu kā kultūras centru rīkotās izstādēs un svētkos, tā digitālos informācijas resursos, piemēram, www.suitunovads.lv. Izdotas vairākas suitu kultūrai veltītas grāmatas, kas guvušas lasītāju atsaucību un ļauj iepazīt suitu dzīvesstāstus, muzicēšanas un ēdienu gatavošanas prasmes. Kopienas apņēmība saglabāt savu kultūras mantojumu rada pašātvību, ka tiks turpinātas uzsāktās aktivitātes un darīts viss iespējamais, lai atjaunotu tradicionālās amatu un muzicēšanas prasmes, piemēram, dūdu spēli, un sakoptu kultūrvidi, piemēram, atjaunotu Alsungas viduslaiku pili un izveidotu brīvdabas muzeju.

Pēdējo gadu laikā ir augusi suitu spēja un pieredze noteikt un aizstāvēt savas intereses. Izveidots mērķtiecīgs un pastāvīgs dialogs starp kopienām, pašvaldībām

un valsts iestādēm par kultūras mantojuma saglabāšanu. Suitu kultūrtelpas saglabāšanas aktivitātes pie lielāka cilvēkresursu un finanšu resursu ieguldījuma spētu sniegt būtiskāku ieguldījumu kopienas dzīvotspējai, tomēr augstu novērtējama ir sasniegtā efektivitāte ierobežotas resursu pieejamības apstākļos. Kultūrtelpas saglabāšanas centieni ir rosinājuši attīstīt aizvien jaunas nacionāla un starptautiska mēroga sadarbības iniciatīvas, kas līdzās savstarpējai kultūru iepazīšanai dod iespēju pieredzes apmaiņai par nemateriālā kultūras mantojuma (NKM) saglabāšanas aktuālajiem jautājumiem, izaicinājumiem un risinājumiem.

A.7. Kontaktpersona saziņai

Norādiet vārdu, adresi un citu kontaktinformāciju personai, kas atbildīga par sazināšanos ziņojuma jautājumos. Ja e-pasta adrese nevar tikt norādīta, uzrādiet faksa numuru.

Tituls: –

Uzvārds: Maļkeviča

Vārds: Evija

Iestāde/ieņemamais amats: UNESCO Latvijas Nacionālā komisija/
Komunikācijas un informācijas sektora vadītāja

Adrese: Pils laukums 4-206, Rīga, LV-1050, Latvija

Telefona numurs:+371 67 325 109

Faksa numurs:+371 67 222 762

E-pasta adrese: office@unesco.lv

Cita atbilstoša informācija:

Suitu kopienas kontaktpersona

Tituls: –

Uzvārds: Martinova

Vārds: Dace

Iestāde/ieņemamais amats: Etniskās kultūras centrs „Suiti”/
valdes priekšsēdētāja

Adrese: Ziedulejas iela 1, Alsunga, Alsungas nov., LV-3306, Latvija

Telefona numurs: +371 29 222 103

E-pasta adrese: dace.martinova@inbox.lv

B. NEMATERIĀLĀ KULTŪRAS MANTOJUMA, KAM JĀNODROŠINA NEATLIEKAMA SAGLABĀŠANA, SARAKSTĀ IEKĻAUTĀ ELEMENTA STATUSS

Šis ziņojums parasti tiek iesniegts Sekretariātā līdz 15. decembrim, ceturtajā gadā pēc elementa iekļaušanas sarakstā, kā arī pēc tam ik pēc četriem gadiem. Kad elements tiek iekļauts sarakstā, Komiteja vienoties par īpašu ziņojumu grafiku, kam tad tiek dota priekšroka pār parasto četru gadu ziņojumu iesniegšanas ciklu. Atsaucieties uz elementa nominācijas failu kā pamatu ziņojumam par elementa pašreizējo statusu un iekļaujiet tikai nozīmīgas izmaiņas kopš iekļaušanas sarakstā vai kopš pēdējā ziņojuma. Nominācijas faili, īpašie grafiki un iepriekšējie ziņojumi, ja tādi ir, pieejami www.unesco.org/culture/ich vai saņemami pēc pieprasījuma Sekretariātā.

Dalībvalsts cenšas nodrošināt kopienu, grupu vai indivīdu visplašāko iespējamo dalību katra ziņojuma sagatavošanā, un zemāk minētajā punktā B.6 tiek prasīts aprakstīt, kā tas ticis darīts.

B.1. Sociālās un kultūras funkcijas

Lūdzu, izskaidrojiet elementa sociālās un kultūras funkcijas, kā arī tā pašreizējo nozīmi kopienā, tradīcijas nesēju un praktizētāju īpašības, kā to cilvēku lomas vai kategorijas, kuriem citu vidū ir īpaša atbildība vai saistība ar elementu. Uzmanībai būtu jābūt pievērsta jebkurām attiecīgām izmaiņām, kas saistītas ar iekļaušanas kritēriju U.1 ("elements atzīstams par nemateriālo kultūras mantojumu, kā definēts konvencijas 2. pantā")

Apjoms no 200 līdz 500 vārdiem

Suitu tradīciju un kultūras identitātes sociālās un kultūras funkcijas raksturo vairāki apsvērumi, kas pamato mantojuma saglabāšanas noturīgo nozīmi suitu kopienai. Kopīgas suitu kultūras identitātes izjūta veicina kopienas **saliedētību**, pašapziņu un apņēmību apzināt un saglabāt savu kultūras mantojumu un veidot sakoptu kultūrvidi. Suitu kultūras mantojums kalpo par pamatu kopienas izpratnei par pirmskristietības tradīciju un katoļticības saiknēm. Suitu kultūrtelpai raksturīga **atvērtība**, iepazīstinot ikvienu interesentu ar savu kultūru, tāpat arī izzinot kultūru daudzveidību un citu kultūru pieredzi sava mantojuma saglabāšanā. Kultūras mantojums suitu kopienā arvien vairāk tiek apzināts kā **resurss** kopienas attīstībai, tai skaitā sociālai vienlīdzībai un ekonomiskai izaugsmei.

Suitu tradīciju pārmantošana stiprina **paaudžu saikni**, piederības sajūtu un personisku līdzatbildību par mantojuma saglabāšanu. Tas veicina vecākās paaudzes iesaisti aktīvā sabiedriskā darbībā, novērtējot pieredzi un lietpratību, un arī bērnu un jauniešu **socializācijai**, veicinot stabilitātes sajūtu un pašāpziņu uz kultūrā sakņotu dzīvesveidu. Suitu kultūrtelpas neatliekamās saglabāšanas nepieciešamība cita starpā tika balstīta cilvēku novecošanās procesā, kur vecākajai paaudzei, kas uzkrājusi tradīciju zināšanas un pieredzi, trūka pārmantotāju, kas bieži vien devušies ārpus kopienas teritorijas vai arī aizņēmti darba gaitās. Lai arī šī tendence ir vērojama, tomēr tradīciju saglabāšanas aktivitātēs aizvien nozīmīgāku lomu ieņem vidējās un jaunākās paaudzes cilvēki, aktīvi iesaistoties nevalstisko organizāciju (sk. B.3c. sadaļu) darbībā.

Suitu kultūrtelpas nemateriālā kultūras mantojuma nozīmību apliecina kopienas iniciatīvas, kas vērojams kopienas sadzīvē, folkloras kopu un etnogrāfisko ansambļu un interešu grupu darbībā, nevalstisko organizāciju aktivitātēs. Tāpat arī izglītības iestādes un Romas katoļu baznīca sniedz pastāvīgu un nozīmīgu ieguldījumu kultūras tradīciju saglabāšanā un pārmantošanā.

B.2. Pašreizējās dzīvotspējas un risku novērtējums

Lūdzu, aprakstiet pašreizējo elementa dzīvotspēju, īpaši cik bieži un kādā apmērā tas tiek praktizēts, tradicionālo pārmantošanas viedu noturību, praktizētāju un auditorijas demogrāfiju, ka arī tā ilgtspējību. Lūdzu, arī norādiet un aprakstiet draudus elementa tālākai pārmantošanai un nozīmei, ja tādi ir, un aprakstiet šo draudu pakāpi un to novēršanas neatliekamību, veltot pastiprinātu uzmanību elementa iekļaušanai sarakstā sekojošu stiprinošu vai vājinošu faktoru iedarbei uz elementa dzīvotspēju un nozīmi.

Apjoms no 200 līdz 500 vārdiem

Izceļami vairāki rezultāti ar pozitīvu ietekmi suitu kultūrtelpas saglabāšanā: kopienas iesaiste izglītībā, balstoties uz savu pieredzi un uzkrātajām zināšanām, lietpratējiem kļūstot par skolotājiem kā formālajā, tā neformālajā izglītībā; kopienas iesaiste pētniecībā, parādot interesi un uzkrātu kompetenci savu tradīciju izziņāšanā; savstarpēja apmācība, suitiem pilnveidojot un pārmantojot prasmes, piemēram, amatniecībā, tautas tērpu darināšanā; un paaudžu saikne un pēctecība etnogrāfisko ansambļu darbībā un izglītības aktivitāšu norisē. Augusi arī tūrisma plūsma un apgrozījums, kas līdzās tradīciju atpazīstamībai sniedz pienesumu arī iedzīvotāju ekonomiskajai izaugsmei.

Suitu nemateriālā kultūras mantojuma elementi ir dzīvi arī patlaban, tomēr to pārmantošana turpina būt apdraudēta sociālekonomisko faktoru iespaidā. Pēc suitu sniegtā vērtējuma, identificējami vairāki draudi kultūrtelpas aktuālajai pastāvēšanai, kultūras identitātei, kā arī kopienas vienotai attīstībai un labklājībai.

1. Suitu zemē vērojama **iedzīvotāju skaita** samazināšanās, tai skaitā jaunās paaudzes **aizplūšana** uz pilsētām un reģionu centriem studiju un darba nolūkā, atgriežoties vien uz svētkiem un brīvās dienās, tomēr uzturot suitu identitātes apziņu. Tas ietekmē tradīciju aktīvo praktizētāju un pārmantotāju loku un apdraud tradīciju saglabāšanu ilgtermiņā.
2. Pašreiz suitu kultūrtelpas saglabāšanai mazāk raksturīga ir kultūras tradīciju **pārmantošana ģimenē**, trīs paaudžu kopdzīvei vairs nekalpojot par pamata modeli, savukārt lielāks uzsvars ir uz **izglītību** un aktīvāku skolas lomu tradīciju saglabāšanā. Tas liek domāt par formālās izglītības satura piedāvājumu, neformālās un interešu izglītības aktivitātēm un rezultātiem.
3. Nozīmīgi kā kopienā, tā arī ārpus tās veicināt **informācijas pieejamību** par mantojuma saglabāšanas aktivitātēm, kas veicināms kā ar vietējo laikrakstu, tā interneta resursu palīdzību. Jaunāko informācijas **tehnoloģiju** lietojums ir īpaši būtisks jaunās paaudzes intereses piesaistei.
4. **Zemes tirdzniecība** un **ienācēji** suitu kultūrvidē rada divējādu ietekmi. Ienāk iedzīvotāji, kas sevi nesaista ar suitu kultūru un nemeklē kultūras piederības saites; turpretī daļa ienācēju atzīst suitu kultūras īpašo nozīmi un kļūst par tās saglabāšanas aktīviem atbalstītājiem un veicinātājiem.
5. Daļai suitu kultūrtelpas iedzīvotāju kultūras saglabāšana **nav prioritāte**, un būtiskākas var būt citas dzīves jomas. Tas attiecīgi veido arī nostāju dažādību kopienas ietvaros, kas atainojas kā vietējās politiskās varas maiņās, tā arī attieksmē pret tradīciju saglabāšanas centieniem.
6. Atbalsts teritorijas **ekonomiskajai** attīstībai ir būtiska **pašvaldību** prioritāte, un apdzīvotajās teritorijās cita starpā rodami iedzīvotāji ar zemiem ienākumiem un grūtībām uzturēt sevi un ģimeni. Tas attiecīgi rosina pašvaldībām daļu sava finansējuma virzīt sociālā atbalsta nodrošināšanai.

7. Kopienas ekonomiskā attīstība ir saistīta ar **valsts reģionālo politiku**, kur lielā mērā tiek izjusta pilsētu apdzīvotības veicināšana, novārtā atstājot attālākas lauku teritorijas, kas nekoncentrējas ap lielajiem reģionālajiem centriem. Tāpat arī reģionu atbalstam tiek noteiktas prioritātes, kas ne vienmēr ir labvēlīgas suitu apdzīvotajām teritorijām.
8. Ņemot vērā skolu nozīmi kultūras tradīciju pārmantošanā, suitu kultūrtelpa lielā mērā ir atkarīga arī no **valsts izglītības politikas** – tādu skolu darbības nodrošinājuma, kurās ir mazs skolēnu skaits, skolotāju darba novērtējuma un motivēšanas, tai skaitā finansiālās atbildības ziņā.
9. **Finansiālais atbalsts**, tai skaitā valsts finansējums, kultūras mantojuma saglabāšanas aktivitātēm ir nepastāvīgs un nepietiekams, un tiek piešķirts projektu konkursu kārtībā, kas no vienas puses rosina kopienu argumentēt ideju piedāvājumu, tomēr rada neprognozējamību un nedrošības sajūtu par finansējuma piešķirumu un nākotnes aktivitātēm mantojuma saglabāšanai.

B.3. Saglabāšanas mēru īstenošana

Lūdzu, ziņojiet par saglabāšanas mēriem, kas tika aprakstīti nominācijas failā. Aprakstiet, kā tie ir tikuši īstenoti un kāds bijis to pienesums elementa saglabāšanai ziņojumā aprakstītajā laika posmā, ņemot vērā ārējus vai iekšējus ierobežojumus, piemēram, resursu ierobežotību. Īpaši svarīgi iekļaut informāciju par tiem mēriem, kuru mērķis ir bijis nodrošināt elementa dzīvotspēju, sekmējot tā praktizēšanu un pārmantošanu kopienā. Iekļaujiet šādu detalizētu informāciju saistībā ar saglabāšanas mēru klāsta vai saglabāšanas plāna īstenošanu:

B.3a. Mērķi un rezultāti

Norādiet, kāds bija primārais(-ie) mērķis(-i) un kādi konkrēti rezultāti tika sasniegti ziņojumā norādītajā laika periodā.

Apjoms no 200 līdz 500 vārdiem

Suitu kultūrtelpas saglabāšanai līdz ar nominācijas iesniegšanu izraudzīti pieci mērķi un pakārtotas aktivitātes. Rezultāti sasniegti attiecībā uz katru no tiem.

1. **Sekmēt un nodrošināt suitu nemateriālā kultūras mantojuma saglabāšanu un tālāk nodošanu pirmsskolas, vispārējās, profesionālās ievirzes, interešu, un mūzizglītības līmenī.**

Alsungas pirmsskolas izglītības iestādē bērni iepazīstināti ar tradicionālo kokli un suitu melodijām, un suitu skolās noritējušas tradicionālo mūzikas instrumentu mācības. Alsungas vidusskolā ieviesta novada mācība, piedāvājot skolēniem fakultatīvi iepazīt suitu kultūras mantojumu, un uzsākts darbs pie grāmatas un elektroniskas darba burtnīcas suitu novada mācībai vidusskolā un burtnīcas pirmsskolas izglītības iestādei. Skolēni iesaistīti suitu kultūrtelpas izpētes darbā, gūstot pirmās iemaņas mutvārdu mantojuma apzināšanā un dokumentēšanā. Alsungas Mūzikas skolā ieviesta tradicionālo mūzikas instrumentu apmācība, tai skaitā kokles spēle, un tradīciju izzināšana iestrādāta arī vizuālās mākslas mācībās.

Katru vasaru organizētā nometne bērniem un jauniešiem „Suitu tradīciju skoliņa” piesaistījusi aizvien lielāku interesi, piedāvājot padziļinātu suitu mantojuma apguvi. Nodrošināta pieaugušo, kā arī bērnu un jauniešu folkloras kopu, etnogrāfisko ansambļu un deju kolektīvu darbība, tai skaitā vienkopus dažādām paaudzēm.

2. **Nodrošināt pasākumus suitu izzūdošo un apdraudēto tradīciju vai to elementu atjaunošanā, apguvē, tālāk nodošanā un popularizēšanā.**

Sevišķu uzmanību suitu kopiena veltījusi amatniecības prasmēm un rokdarbiem, galvenokārt tautas tērpu darināšanas atjaunošanai un attīstībai. Noritējušas darbnīcas un izstādes. Nostiprinājusies tautas tērpa valkāšanas nozīmība un tradīcija tajā apmeklēt svētku dievkalpojumus, un būtiski pieaudzis to kopienas locekļu skaits, kas apgūst suitu tradicionālo tautas tērpu darināšanas prasmes.

Līdzās tam atjaunotas arī tradicionālās muzicēšanas formas. Izveidota jauna lauku kapela un tradīciju ansamblis, kas uzstājas vietējos svētkos. Suitu etnogrāfiskie ansambļi veicinājuši burdona dziedājuma saglabāšanu un pielietojumu reliģiskos dziedājumos, kāzu tradīciju iedzīvināšanu un demonstrējumus kā suitu zemē, tā ārpus savas kultūrtelpas. Rīkota kopīgu vasaras saulgriežu un citu gadskārtu svētku svinēšana dažādās suitu zemes vietās.

3. Sekmēt suitu nemateriālās kultūras mantojuma apzināšanu, izpēti un popularizēšanu.

Pateicoties kopienas iniciatīvai, uzsākta apjomīga suitu kultūras mantojuma liecību, tai skaitā senu tautas tērpa elementu, rokdarbu, uzkrāšana, apzinot suitu mājās esošās liecības, kā arī arhīvu un muzeju krājumus. EKC „Suiti” telpās atklāta „Suitu mantojuma krātuve”, vienkopus piedāvājot apskatīt suitu kultūras materiālās liecības, uz kā pamata tiek gatavota publikācija. Biedrība „Suitu amatnieki” savukārt veicinājusi suitu amatnieku sadarbību un apmācības tradicionālo amatu prasmēs.

Suitu kultūrtelpas vēsturei un aktualitātēm veltītajā, pašas kopienas uzturētajā informācijas vietnē www.suitunovads.lv bagātināts saturs ar suitu tautas dziesmām, melodijām, vietvārdiem u.c. un nodrošināta sabiedrības informēšana par suitu kopieni un tās kultūras mantojumu. Tāpat arī izdotas vairākas pašu kopienas locekļu un lietpratēju izstrādātas grāmatas (sk. B.3b. sadaļu), tai skaitā par suitu dialekta lietojumu. Nākamajā gadā tam turpinājums būs suitu novada mācību grāmatas izdošana. 2010. gadā noritējis jau trešais starptautiskais burdona festivāls, pulcinot Latvijas un ārvalstu kolektīvus.

4. Nodrošināt suitu kopienai nozīmīgu kultūras un vēstures pieminekļu atgūšanu un atjaunošanu suitu NKM saglabāšanas un popularizēšanas aktivitātēm.

Pārskata perioda laikā uzsākta Alsungas Livonijas ordeņa pils izpēte, sakopšana, un pils atvērta apmeklētājiem, pilnībā atjaunoti Basu un Jūrkalnes tautas nami un veikts Alsungas kultūras nama iekštelpu remonts, tādējādi atjaunojot nozīmīgus suitu kultūras dzīves centrus suitu nemateriālā kultūras mantojuma izpausmju apguvei, praksei un popularizēšanai.

5. Nodrošināt Suitu kultūrtelpas saglabāšanu ilgtermiņā.

Pēdējo četru gadu laikā aktivitātes suitu kultūrtelpas saglabāšana ilgtermiņā, ierobežotu finanšu apstākļos, galvenokārt īstenotas kultūrvides sakārtošanas un sakrālā mantojuma aizsardzības jomā. Domājot par suitu kopienas kultūrvides kopšanu, atbalstīta suitu dievnamu kā kultūrvēsturiski nozīmīgu celtnu un tajos esošo kultūras vērtību atjaunošana, un vairāki suitu kultūrtelpā esoši kultūras objekti atzīti par kultūras pieminekļiem.

B.3b. Saglabāšanas aktivitātes

Uzskaitiet galvenās aktivitātes, kas tika veiktas ziņojumā norādītajā laika periodā, lai sasniegtu gaidītos rezultātus. Lūdzu, aprakstiet aktivitātes detalizēti, apskatot arī to efektivitāti vai problēmas, kas radās to izpildes laikā.

Suitu kultūrtelpas saglabāšanas aktivitātes pārskata periodā vērstas uz izraudzīto mērķu sasniegšanu. Viens no aktivitāšu ziņā apjomīgākajiem darbības virzieniem ir bijis formālās un neformālās izglītības jomā, ar mērķi **sekmēt un nodrošināt suitu nemateriālā kultūras mantojuma saglabāšanu un tālāknodošanu pirmsskolas, vispārējās, profesionālās ievirzes, interešu un mūzizglītības līmenī.**

1. Alsungas pirmsskolas izglītības iestādē noritējusi tradicionālās kokles spēles iepazīšana (no 2012. gada), apmācībā iesaistot kopienas lietpratēju. Aktivitāte pilnībā balstās kopienas iniciatīvā un pašieguldījumā, trūkstot finansējumam pedagoģiskajam darbam.
2. Alsungas vidusskola iesaistījās UNESCO Asociēto skolu tīklā (2009–2011), pievēršoties NKM saglabāšanai – skolotāji piedalījās semināros, skolēni un skolotāji kopā ar profesionāliem pētniekiem piedalījās ekspedīcijās, sagatavoja pētnieciskos darbus par suitu NKM. Projekti pamatā īstenoti skolas budžeta ietvaros, ar UNESCO un VKKF līdzfinansējumu atsevišķām aktivitātēm.
3. Alsungas vidusskolā ieviesta suitu novada mācība, ko ik gadu apgūst vidēji 40 skolēni, un mācību procesā tiek iesaistīti suitu tradīciju lietpratēji no Alsungas. Novada mācības apgūvē patlaban tiek izstrādāti metodiskie materiāli un mācību grāmata. Tāpat arī suitu kultūras elementi integrēti skolu mācību procesā vairākos priekšmetos – Latviešu valodā, Literatūrā, Latvijas vēsturē, Ģeogrāfijā, Kulturoloģijā, Mājturībā un tehnoloģijās, Vizuālajā mākslā, Mūzikā, Sociālajās zinībās, kā arī audzināšanas stundās. Tomēr mācību priekšmetu programmās grūti rast atbilstošu laiku suitu kultūras elementu izziņai, trūkst uzskates līdzekļu.
4. Alsungas Mūzikas skolā 2010. gadā, sadarbībā ar Jāzepa Vītola Latvijas Mūzikas akadēmiju, ieviesta etnogrāfiskās kokles spēle un nodrošināta materiālā bāze – iegādātas 8 kokles. Vizuālās mākslas mācībās Alsungas Mūzikas skolā savukārt iestrādāts kurss „Tradicionālā kultūra”, piemērojot inovatīvu metodiku.
5. Katru gadu rīkota vasaras nometne bērniem un jauniešiem „Suitu tradīciju skoliņa”, tajā piecu dienu garumā piedalās vidēji 30 bērni un jaunieši galvenokārt no pašu suitu vidus, kaut interese par to bijusi arī citiem bērniem. Skoliņā suitu tradīcijas un vēsture apgūta, viesojoties muzejos, kā arī rīkojot praktiskas nodarbības. Nometne rosinājusi augošu interesi no bērnu un jauniešu, kā arī vecāku puses un balstās vienlīdz pašvaldību, EKC „Suiti” un ģimeņu finansiālā ieguldījumā.
6. Vērojama bērnu un jauniešu iesaiste folkloras kopās, kas piedalījušās folkloras pasākumos Latvijā – svētkos, koncertos un konkursos. Tāpat arī norit deju kolektīvu darbība, un bērniem sniegta iespēja apgūt kokles spēli, kas gan norit uz kopienas lietpratēja iniciatīvas un ieguldījuma pamata.
7. Suitu etnogrāfisko ansambļu un deju kolektīvu darbībai Alsungā,

Gudeniekos un Jūrkalnē, daļai no tiem apvienojot vairākas paaudzes, bijis pastāvīgs pašvaldību atbalsts, kā arī valsts atbalsts. Tiem ir liela koncertēšanas pieredze, piedaloties vietējos gadskārtu un reliģiskos svētkos, kā arī starptautiskos folkloras festivālos un izveidojot sadarbību ar līdzīgiem kolektīviem ārpus Latvijas. Suitu etnogrāfiskie ansambļi ir ar lielu atpazīstamību un mediju interesi Latvijā, un arvien atpazīstamāks kļuvis liturģisko dziedājumu izpildījums suitu burdonā, šādā veidā „Suitu sievām” koncertējot, piemēram, Vissvētākās Jaunavas Marijas debesīs uzņemšanas svētkos Aglonā, Latvijā. 2011. gadā bija vērojama jaunu dalībnieču pievienošanās „Suitu sievu” ansamblim, savukārt samazinājās ansambļu „Gudenieku suiti” un „Maģie suiti” pastāvīgo dalībnieku skaits, kas skaidrojams ar paaudžu nomaiņu, kā arī cilvēku dzīvesvietas maiņu, proti, būtiski samazinājies vietējo iedzīvotāju skaits.

Līdzās izglītības procesu attīstībai kopienas uzmanība bijusi vērsta uz kultūras procesu aktivitāti, veicinot kopienas svētku svinēšanas un muzicēšanas prakses, kā arī tradicionālā tautas tērpa darināšanu, attiecīgi ar mērķi **nodrošināt pasākumus suitu izzūdošo un apdraudēto tradīciju vai to elementu atjaunošanā, apguvē, tālāk nodošanā un popularizēšanā.**

1. Kopienas apņēmība atjaunot un iedzīvināt vasaras saulgriežu tradīcijas ir sekmēta ar kopīgi rīkoti svētku saietiem, dievkalpojumiem un koncertiem Alsungā, Jūrkalnē, Gudeniekos un Basos.
2. Suitu kāzu tradīcijas galvenokārt praktizētas etnogrāfisko ansambļu darbībā, sniedzot iespēju tradīciju elementus iepazīt kāzu norisē dažādās vietās Latvijā, kā arī tos demonstrējot tūristiem. Interese par suitu kāzu tradīcijām ir vērojama ārpus kopienas, tomēr pašā kopienā interese ir mazāk noturīga, turklāt tradīciju nevar uzskatīt par kopienā iedzīvinātu, trūkstot suitu tradīcijās balstītu kāzu norisei kultūrtelpas ietvaros.
3. Aktīva bijusi radošā darbnīca „Austuve” Alsungā, palielināts steļļu skaits, izgatavoti tautas tērpi, tai skaitā vietējiem bērnu un jauniešu, kā arī vidējās paaudzes deju kolektīviem. Biedrība „Suitu amatnieki” rīkojusi suitu tautas tērpu darbnīcas – aubes šūšana, zeķu adīšana, pārļoto krādziņu, dūrgalu darināšana. Nodrošināta pastāvīgā suitu tautas tērpu ekspozīcija Alsungas muzejā, kā arī vairākas suitu rokdarbiem veltītas izstādes, t.sk. Kuldīgā, Liepājā, Rīgā. Sadarbībā ar ekspertiem pētīta suitu tautas tērpu vēsture un darināšanas tehnikas.
4. Cilvēku un finanšu resursu trūkuma iespaidā dūdu spēles apguvi nav izdevies atjaunot cerētajā apjomā, tomēr uzsākta tā apguve pašmācības ceļā, un plānotas apmācības sadarbībā ar dūdu spēles lietpratēju, bet to īstenošanai nepieciešama dūdu iegāde personiskam lietojumam.
5. Iecere par tradicionālo muzicēšanas formu atjaunošanu un lauku kapelas izveidi ir īstenojusies. Alsungā 2010. gadā izveidota lauku kapela „Suitu muzikanti”, kas piedalās gadskārtu un pilsētas svētku, kā arī privātos pasākumos. Basos savukārt 2011. gadā darbību uzsācis tradīciju ansamblis „Basu suiti”.

Līdztekus tradīciju pārmantošanai kopienas ietvaros, suitu kultūrtelpas saglabāšanā par nozīmīgu izvirzīts mērķis **sekmēt suitu nemateriālās kultūras mantojuma apzināšanu, izpēti un popularizēšanu**, tai skaitā veicinot sadarbību ar pētniekiem un suitu kultūrai veltītu informācijas resursu un publikāciju sagatavošanu.

1. EKC „Suiti” izveidojis „Suitu mantojuma krātuvi”, vienkopus izstādot suitu tautas tērpa detaļu krājumu, apkopojot plašu kultūras mantojuma liecību klāstu, tāpat arī izzinot suitu kultūras liecības arhīvu un muzeju materiālos. Uz tā pamata tiks izdota izvērstāka publikācija par tautas tērpa valkāšanas praksēm. Tāpat arī, lai veicinātu suitu kultūras mantojuma izziņāšanu un atpazīstamību plašākā sabiedrībā, rīkoti vairāki izglītojoši semināri un izstādes, piemēram, suitu amatnieku darbu izstāde „Rīts suitos”, kas noritējusi Aizputē, Cīravā, Pāvilostā.
2. Pēdējo četru gadu laikā izdotas vairākas publikācijas, kas saistītas ar suitu kultūru. 2009. gadā publicētajā Valda Muktupāvela grāmatā „Kokles un koklēšana Latvijā” atsevišķa daļa veltīta suitu tradīcijai, 2010. gadā Signes Pucenas un Ievas Vītolas sastādījumā izdota tradīciju burtnīca „Suitu stāsti”, kuras tapšanā piedalījušies suitu skolēni, 2011. gadā izdota Dzidras Sondores grāmata „Suitu dzīvesstāsti un ēdieni”, kas vēlāk izdota atkārtoti. Suitu lietotā valodas izloksne aktualizēta 2012. gadā izdotajā grāmatā „Suitijā”, kuras autores ir Vilma Kalme, Ilga Leimane un Lidija Jansone un kas ietver stāstus suitu izloksnē un kalpo kā materiāls izloksnes jautājumos. Visbeidzot, 2013. gadā publicēta suitu izloksnes grāmatiņa bērniem „Suitu Miķeļiņa mazā ābece”. Patlaban sagatavošanā ir Suitu tautas tērpu katalogs, ko gatavo Kristīne Vasijevska un Dace Martinova sadarbībā ar EKC „Suiti” un ko plānots izdot 2014. gadā.
3. Biedrības „Suitu novads” izveidotajā informācijas vietnē www.suitunovads.lv iesākta informācijas ievietošana par kopienas vēstures un kultūras liecībām – dzimšanas, miršanas, laulību reģistra grāmatu atrašanās vietām, tautas dziesmām, vietvārdiem. Informācijas vietnes uzturēšana galvenokārt balstās uz kopienas pašieguldījumu, kas rada grūtības nodrošināt regulāru darbu.
4. Suitu izloksnē tiek publicēta rubrika „Suiteņu stāsti” mēnešrakstā „Alsungas ziņas”, kas pieejams Alsungas novada iedzīvotājiem. Ziņas par Jūrkalnes un Gudenieku pagasta kultūras aktualitātēm savukārt reizi mēnesī tiek publicētas attiecīgo novadu laikrakstos. Iecere par vienotu, suitu kultūrtelpai domātu mēnešrakstu nav īstenojusies. Tas gan atkarīgs no attiecīgo pašvaldību ieinteresētības, sadarbības un finanšu ieguldījuma.
5. Lai arī pārskata perioda laikā nav izveidota izvērstāka dokumentālā filma par suitu kopienas nemateriālo kultūras mantojumu, tomēr uzņemti vairāki video materiāli par suitu gadskārtu un reliģiskajiem svētkiem – Sv. Miķeļa dienu, kas rādīti arī Latvijas Televīzijā.
6. Suitu tradicionālā kultūra un amatniecība integrēta dažādos kopienas svētkos, stiprināta arī starptautiskā burdona festivāla rīkošana. Trešais šāds festivāls aizvadīts 2010. gadā, un tajā piedalījās 22 kolektīvi. Rīkošanai pieejams salīdzinoši mazs finansējums, un būtu vēlams plašākas auditorijas piesaiste. Nākamais burdona festivāls plānots 2014. gadā.

Nemot vērā suitu kopienas atrašanos vienotā kultūrvīdē, kopienas kultūras identitātes un prakšu stiprināšanai par nozīmīgu izvēlēts arī mērķis **nodrošināt suitu kopienai nozīmīgu kultūras un vēstures pieminekļu atgūšanu un**

atjaunošanu suitu NKM saglabāšanas un popularizēšanas aktivitātēm, kas vērsts uz kopienas kultūras centru attīstību.

1. Alsungas Livonijas ordeņa pils izpēte un sakopšana uzsākta 2010. gadā, un pils atvērta apmeklētājiem, piedāvājot informatīvas ekskursijas. Ierobežoto finanšu līdzekļu dēļ pils glābšanas darbi norit lēni, un telpas var kļūt bīstamas.
2. Īpašumtiesību sakārtošanas un finanšu resursu trūkuma dēļ nav īstenota sākotnējā iecere izveidot suitu brīvdabas muzeju Lienotu mājās. Ieceres īstenošanai tiek meklēti citi iespējamie risinājumi.
3. 2010. gadā pilnībā atjaunots Basu tautas nams, 2011. gadā – Jūrkalnes tautas nams, savukārt 2012. gadā pabeigts Alsungas kultūras nama iekštelpu remonts. Papildu finansējums būtu nepieciešams, lai pilnībā atjaunotu Alsungas kultūras namu un labiekārtotu tam piegulošo teritoriju.

Līdzās nemateriālā kultūras mantojuma saglabāšanai suitu kultūrtelpas ietvaros nozīmīga ir arī materiālā mantojuma atjaunošana, kā arī infrastruktūras sakārtošana ar mērķi **nodrošināt Suitu kultūrtelpas saglabāšanu ilgtermiņā**.

1. Pārskata perioda laikā nav izdevies īstenot ilgtermiņa attīstībai iecerēto valsts programmas izstrādi Suitu kultūrtelpas saglabāšanai. 2013. gadā ir uzsākts darbs pie suitu kultūras atbalstam domātas mērķprogrammas piedāvājuma Valsts Kultūrkapitāla fondam.
2. Tāpat kā visā Latvijas teritorijā, arī Suitu kultūrtelpas saglabāšanai ilgtermiņā ļoti svarīgi ir nodrošināt kvalitatīvu autoceļu infrastruktūru, lai uzlabotu gan dzīvošanas vidi suitu apdzīvotajās teritorijās, gan suitu attīstības un sadraudzības iespējas ar citiem novadiem.
3. Domājot par suitu kopienas kultūrvides sakopšanu, pastāvīgi strādāts, lai atjaunotu suitu dievnamus – Sv. Miķeļa Romas katoļu baznīcu Alsungā, Sv. Jāņa Romas katoļu baznīcu Gudeniekos un Sv. Jāzepa Romas katoļu baznīcu Jūrkalnē. Piedaloties kopienas locekļiem, veikta dievnamu teritoriju labiekārtošana. Pakāpeniski restaurētas dievnamos esošās kultūras vērtības – t.sk. altārglezņas, kapelas, ērģeles, kokgriezumu figūras, kroņlukturi. Vairākas no suitu dievnamu kustamām kultūras vērtībām atzītas par kultūras pieminekļiem.

Papildus minētajām aktivitātēm suitu kultūrtelpas saglabāšanai rodamas arī citas īstenotas aktivitātes un suitu pastāvīgs ieguldījums savu tradīciju pārmantošanā, kas atainojas kopienas ikdienas dzīvē – gadskārtu svētkos, godos, izglītības iestāžu pastāvīgā darbā un tāpat arī kopienas ģimeņu sadzīvē.

B.3c. Kopienų, grupų vai indivīdu piedalīšanās saglabāšanas aktivitātēs

Aprakstiet, kā kopienas, grupas vai, ja nepieciešams, indivīdi efektīvi piedalījušās saglabāšanas mēru īstenošanā. Aprakstiet izpildorganizācijas vai struktūras (nosaukums, darbības vēsture, utt.) un projekta īstenošanā pieejamo cilvēkresursu lomu.

Apjoms no 200 līdz 500 vārdiem

Ilgtermiņā lielu ietekmi uz suitu kultūrtelpu un tradīciju pārmantošanu ir devuši etnogrāfiskie ansambļi un folkloras kopas, kur līdzās senāk aizsāktai darbībai rodamas arī pēdējos gados izveidotas grupas, un katra no tām sniedz ieguldījumu tradīciju aktuālā pārmantošanā. Tāpat arī minamas interešu grupas, kas pulcējas

saistībā ar suitu amatu prasmju saglabāšanu.

1. Alsungā – etnogrāfiskais ansamblis „Suitu sievas” (dibināts 1955. gadā, vadītāja Ilga Leimane, patlaban 17 dalībnieces), vidējās paaudzes deju kopa „Suiti” (1982, vadītāja Aija Palma, 18 dalībnieki), bērnu un jauniešu folkloras kopa „Suitiņi” (1985, vadītāja Gunta Matēviča, 8 dalībnieki), kā arī trīs bērnu un jauniešu tautas deju kolektīvi (kopumā ap 60 dalībnieku), lauku kapela „Suitu muzikanti” (2010, vadītājs Modris Jēkabsons, 8 dalībnieki), radošā darbnīca „Austuve” (vadītāja Ilga Leimane, 6 dalībnieces);
2. Jūrkalnē – etnogrāfiskais ansamblis „Maģie suiti” (1959, vadītāja Ilga Leimane, 13 dalībnieki). Vidējās paaudzes deju kolektīvs „Jūrkalne” (vadītāja Anita Antonoviča, 16 dalībnieki) un bērnu deju kolektīvs „Dzirkstelīte” (vadītāja Marita Jēkabsons, 15 dalībnieki) darbību pārtrauca 2010. gadā.
3. Gudeniekos – etnogrāfiskais ansamblis „Gudenieku suiti” (1965, vadītāja Lidija Jansone, 16 dalībnieki), tradīciju ansamblis „Basu suiti” (2011, vadītāja Lidija Jansone, 9 dalībnieki), bērnu un jauniešu folkloras kopa „Krētainie suiti” (2002, vadītāja Iveta Akeldama, 15 dalībnieki).

Suitu kopienā vairāk nekā desmit gadu laikā izveidojušās vairākas nevalstiskās organizācijas, kas aktīvi darbojas suitu tradīciju pārmantošanā un atradušas katra savu jomu saglabāšanas aktivitātēs.

1. Etniskās kultūras centrs „Suiti” /vadītāja Dace Martinova/, dibināts 2001. gadā ar mērķi „sekmēt suitu novada kā etniskas kopienas apzināšanu un suitu kultūrvēsturiskā mantojuma saglabāšanu, aizsargāšanu un līdzsvarotu attīstību”. Centrs īsteno virkni suitu kultūras saglabāšanas aktivitāšu, tai skaitā veidojot Suitu mantojuma krātuvi, un ir kopienas galvenais pārstāvis saziņai ar valsts institūcijām. Biedrībai ir 52 biedri, t.sk. trīs suitu kultūrtelpā ietilpstošās pašvaldības.
2. Biedrība „Suitu novads” /vadītājs Grigorijs Rozentāls/, dibināta 2007. gadā ar mērķi panākt vienota Suitu novada izveidošanu. Tās biedru vidū ir 30 kopienas locekļi, un tās aktivitāšu klāstā ir suitu kultūrtelpas tradīciju apzināšana. Biedrība ir galvenais suitu kopienas informatīvās vietnes www.suitunovads.lv veidotājs un uzturētājs.
3. Biedrību „Suitu amatnieki” /vadītāja Inga Šēna-Laizāne/ 2011. gadā dibināja 13 amatnieki. Tā izveidota ar mērķi popularizēt amatniecību suitu novadā, Latvijā un pasaulē, saglabāt suitu kultūras mantojumu un novada unikalitāti. Biedrība kopš tās izveides ir īstenojusi vairākas suitu kopienā atsaucību guvušas aktivitātes amatu prasmju apguvē.
4. Biedrība „Kultūrizglītības centrs „Riekstiņplava”” /vadītāja Linda Sīle/ dibināta 2012. gadā ar mērķi sekmēt kultūrizglītības procesus Latvijā, organizējot izglītojošas aktivitātes gan bērniem un jauniešiem, gan pieaugušajiem un senioriem. Viens no biedrības darbības uzdevumiem ir aktualizēt kultūrvēsturiskā suitu novada mantojumu, veicinot tā ilgtspējību šodienas sabiedrībā. Biedrība ir veicinājusi mākslas telpas „JūrK” izveidi Jūrkalnē un patlaban strādā pie digitāla mācību materiāla

par suitu kultūru.

5. Biedrība „Spārni Alšvangā” /vadītāja Laila Jankovska/ dibināta 2013. gadā ar mērķi attīstīt pirmsskolas izglītības iestādes projektu iniciatīvas, kā arī veicināt pieaugušo mūžizglītību. Pēc biedrības iniciatīvas suitu dialekta apguvei pirmsskolas vecuma bērniem izdota „Suitu Miķeļiša mazā ābece”.

Līdzās grupu un nevalstisko organizāciju darbībai suitu kultūras mantojuma saglabāšanā būtisks ieguldījums ir Romas katoļu baznīcas draudzēm, kurās ietilpst suitu kopienas pārstāvji – Sv. Miķeļa Alsungas katoļu baznīcas draudzei, Sv. Jāzepa Jūrkalnes katoļu baznīcas draudzei un Sv. Jāņa Kristītāja Gudenieku katoļu baznīcas draudzei, kas devušas ieguldījumu kopienas tradīciju un katolicisma saiknes nostiprināšanā un dievnamu materiālā kultūras mantojuma atjaunošanā.

B.3d. Laika plānojums un budžets

Laika plānojumā uzrādiet, kad katra aktivitāte tika īstenota un kādi līdzekļi tika lietoti tās īstenošanā, katrai no tām norādot līdzekļu avotu (valdības resursi, kopienas pienesums darba vai materiālu formā utt.)

Apjoms no 200 līdz 500 vārdiem

Suitu kultūrtelpas saglabāšanas aktivitāšu finansējums galvenokārt bijis virzīts nemateriālā kultūras mantojuma saglabāšanas procesam – etnogrāfisko ansambļu, folkloras kopu, deju kolektīvu, muzikantu kapelu u.c. grupu darbībai, izglītības iestāžu darbam, tāpat arī kultūras tradīciju pārmantošanai būtiska materiālā kultūras mantojuma atjaunošanai un infrastruktūras sakārtošanai un attīstībai.

Laika plānojums un budžets norādīts atbilstoši nominācijā ietvertajam saglabāšanas plānam, attiecīgi iecerēto mērķu un aktivitāšu īstenošanai.

Nr.	Aktivitātes	Īstenošanas laiks	Budžets EUR ^{1,2}
1.	Mērķis: sekmēt un nodrošināt suitu nemateriālā kultūras mantojuma saglabāšanu un tālāk nodošanu pirmsskolas, vispārējās, profesionālās ievirzes, interešu, un mūžizglītības līmenī.		
1.1.	Nodrošināt suitu tradicionālā instrumenta – kokles spēles apguvi pirmsskolas izglītības sistēmā.	No 2012. gada	Kopienas ieguldījums ³

¹ Lietotie saīsinājumi: UNESCO LNK – UNESCO Latvijas Nacionālā komisija, VKKF – Valsts Kultūrkapitāla fonds, KM – Latvijas Republikas Kultūras ministrija, LNKC – Latvijas Nacionālais kultūras centrs, JVLMA – Jāzepa Vītola Latvijas Mūzikas akadēmija, IZM – Latvijas Republikas Izglītības un zinātnes ministrija, VISC – Valsts Izglītības satura centrs, LKA – Latvijas Kultūras akadēmija, LU – Latvijas Universitāte, VKPAI – Valsts Kultūras pieminekļu aizsardzības inspekcija, LAD – Lauku atbalsta dienests.

² Budžets norādīts, izdevumus LVL pārrēķinot uz EUR (valūtas kurss EUR, 0.702804), noapaļojot līdz pilniem EUR un atainojot kopsummu par pārskata periodu. Kopienas pārstāvju darba ieguldījums novērtēts pēc kopienas apsvērumiem. Izdevumu pozīcijās, kur nav bijis iespējams norādīt precīzu finansējuma apmēru (piemēram, suitu tradīciju integrēšana izglītības iestāžu darbībā), norādīts finansiālā ieguldījuma sniedzējs un iespēju robežās finansējuma aptuvenais apmērs.

³ Šādi te un turpmāk norādīta kopienas iesaiste, kas nav tikusi finansiāli atlīdzināta. Pēc kopienas ierosinājuma šāds darba ieguldījums nav pārvērst naudas izteiksmē, jo tas nav pilnībā naudā izmērāms, turklāt ieguldījuma nozīme ir nevis mantiska, bet konkrēto cilvēku personiskā līdzdalībā.

Instrukcijas par ziņojuma sagatavošanu pieejamas www.unesco.org/culture/ich/en/forms.

1.2.	Alsungas vidusskolas dalība UNESCO Asociēto skolu projektā.	2009 –2011	Kopienas ieguldījums, Alsungas novada un Alsungas vidusskolas budžeta ietvaros, 1 729 – UNESCO LNK
1.3.	Alsungas bērnu mūzikas skolā izveidot un ieviest mācību priekšmetu programmu „Tradicionālo mūzikas instrumentu spēle”.	No 2009./ 2010. mācību gada	Alsungas novada budžeta ietvaros, 590 – VKKF
1.4.	Izveidot un ieviest suitu skolās mācību priekšmetu „Suitu novada mācība”.	No 2010./ 2011. mācību gada	Kopienas ieguldījums, 5 711 – Alsungas novads, 211 – biedrība „Spārni Alšvangā”, 1 969 – Latvijas valsts budžets, 3 660 – valsts mērķdotācija, 569 – UNESCO LNK, 33 478 – ERAF.
1.5.	Suitu skolās atsevišķu mācību priekšmetu programmās – vēsturē, mājturībā, mūzikā, valodas mācībā – integrēt suitu kultūras elementus.	No 2010./ 2011. mācību gada	Alsungas vidusskolas budžeta ietvaros.
1.6.	Nodrošināt Alsungas, Basu un Jūrkalnes bērnu un jauniešu iesaisti interešu izglītībā.	No 2009./ 2010. mācību gada	Kopienas ieguldījums, Alsungas novads, Kuldīgas novads, 171 – VKKF, 18 875 valsts mērķdotācija.
1.7.	Atbalstīt Alsungas, Gudenieku un Jūrkalnes etnogrāfisko ansambļu un deju kolektīvu darbību.	No 2009. gada	Alsungas novads; Ventspils novads; Kuldīgas novads; 3 074 – valsts mērķdotācija (2012–2013).
1.8.	Organizēt izglītojošus seminārus, pasākumus un	No 2009. gada	Kopienas ieguldījums, t.sk. dalības maksa nodarbībās,

	izstādes plašākai sabiedrībai, iesaistot tajos suitu tradīciju praktizētājus, kā arī izdot informatīvus un suitu kultūru popularizējošus materiālus.		938 – Alsungas novads, 569 – Ventspils novads, 726 – Kuldīgas novads, 356 – EKC „Suiti”, 5 265 – VKKF
1.9.	Organizēt vasaras nometnes suitu bērniem un jauniešiem, lai ieinteresētu viņus lokālo tradīciju apgūvē (kokles, stabules spēle, tradicionālā dziedāšana, mutvārdu folklorā, tradicionālā amatniecība, ēdienu gatavošana).	No 2009. gada	Kopienas, t.sk. bērnu vecāku un skolotāju, ieguldījums, 1 494 – Alsungas novads, 1 494 – Ventspils novads, 1 209 – Kuldīgas novads, 875 – VKKF.
2.	Mērķis: nodrošināt pasākumus suitu izzūdošo un apdraudēto tradīciju vai to elementu atjaunošanā, apgūvē, tālāk nodošanā un popularizēšanā.		
2.1.	Atjaunot un iedzīvināt suitu kopienā senās vasaras saulgriežu tradīcijas.	No 2010. gada	Kopienas ieguldījums, 164 – EKC „Suiti”, Alsungas novads, 3984 – Ventspils novads, 327 – Kuldīgas novads
2.2.	Atjaunot un iedzīvināt seno kāzu tradīcijas mūsdienu kāzās suitu kopienā.	No 2009. gada	Kopienas ieguldījums, kāzu rīkotāju ieguldījums, 78 – EKC „Suiti”
2.3.	Atjaunot suitu tradicionālā tautas tērpa izgatavošanu suitu kopienā un veicināt šo tērpu valkāšanu.	No 2009. gada	Kopienas ieguldījums, 1 053 – EKC „Suiti”, 2 134 – Alsungas novads, 498 – Kuldīgas novads, 1 658 – Ventspils novads, 7 755 – VKKF, 996 – Nīderlandes KNHM fonds, 569 – Latvijas Hipotēku un zemes banka.

2.4.	Organizēt apmācības dūdu spēles un to izgatavošanas apguvei.	No 2013. gada	Kopienas ieguldījums.
2.5.	Izveidot suitu tradicionālās mūzikas lauku kapelu un atbalstīt tās darbību.	No 2010. gada	Kopienas ieguldījums, 1 367 – Alsungas novads, 228 – Kuldīgas novads, 569 – Latvijas Hipotēku un zemes banka.
3.	Mērķis: sekmēt suitu nemateriālās kultūras mantojuma apzināšanu, izpēti un popularizēšanu		
3.1.	Organizēt lauka pētījumus suitu kultūras apzināšanai un izpētei.	No 2010. gada	Kopienas ieguldījums, Izdevniecību ieguldījums, Izglītības iestāžu un atmiņas institūciju ieguldījums, 2 561 – VKKF, 1 423 – privāts mecenāts, 1 138 – UNESCO LNK.
3.2.	Fiksēt Latvijas nemateriālās kultūras mantojuma sarakstā suitu kopienas nemateriālās kultūras mantojuma izpausmes vai to elementus un praktizētājus.	No 2009. gada	Pašvaldību budžeta ietvaros.
3.3.	Datorizēt Alsungas, Jūrkalnes un Gudenieku draudzes reģistrus (dzimšana, laulības, miršana).	2010	Kopienas ieguldījums.
3.4.	Digitalizēt suitu kopienā pierakstītās tautas dziesmas un to variantus.	2011	711 – VKKF
3.5.	Apzināt, apkopot un kartografēt suitu kultūrtelpā saglabājušos vietvārdus.	2010	Kopienas ieguldījums.
3.6.	Sagatavot un izdot grāmatas suitu lietotajā izloksnē	2011–2012	Kopienas ieguldījums, 142 – VKKF.
3.7.	Sagatavot un izdot grāmatu „Suitu gramatika”.	2011–2012	[sk. 3.6. finansējumu]

3.8.	Izdot suitu kopienas mēnešrakstu, nodrošināt tajā publikācijas suitu izloksnē.	No 2010. gada	990 – Alsungas novads.
3.9.	Turpināt suitu kopienas interneta mājas lapas www.suitunovads.lv attīstību.	2010–2011	Kopienas ieguldījums, 1 423 – VKKF, 285 – uzņēmums AAS BTA.
3.10.	Izveidot dokumentālo filmu par suitu kopienas nemateriālās kultūras mantojumu.	2010, 2012	Kopienas ieguldījums, 754 – autoru pašieguldījums, 90 – EKC "Suiči", 689 – Alsungas novads, 6 118 – VKKF, 4 980 – studija "Deviņi".
3.11.	Organizēt <i>Suitu tautas mākslas svētkus</i> .	No 2009. gada	Aktivitāte integrēta gadskārtu svētkos.
3.12.	Organizēt <i>Starptautisko burdona festivālu</i>	2010	Kopienas ieguldījums, 711 – Alsungas novads, 711 – Kuldīgas novads, 711 – Ventspils novads, 484 – VKKF.
4.	Mērķis: nodrošināt suitu kopienai nozīmīgu kultūras un vēstures pieminekļu atgūšanu un atjaunošanu suitu NKM saglabāšanas un popularizēšanas aktivitātēm		
4.1.	Uzsākt Alsungas viduslaiku pils atjaunošanu Suitu kultūras pētniecības centra ierīkošanai.	2010	Kopienas ieguldījums, 569 – VKKF, 6 403 – VKPAI (kopumā kopš 2005. gada 15 652 – VKPAI).
4.2.	Atpirkt rakstnieka Pētera Upenieka dzimtās mājas „Lienoti” un tur ierīkot brīvdabas muzeju, sekmējot suitu tradicionālā dzīves veida aktualizēšanu.	–	–
4.3.	Atjaunot Basu un Jūrkalnes tautas namus un Alsungas kultūras namu kā vietējos	2010–2012	52 877 – Alsungas novads, 184 280 – Ventspils novads,

	centrus suitu nemateriālā kultūras mantojuma zināšanu un prasmju apguves un popularizēšanas aktivitātēm.		Kuldīgas novads, ES
5.	Mērķis: Nodrošināt Suitu kultūrtelpas saglabāšanu ilgtermiņā.		
5.1.	Izstrādāt valsts programmu „Suitu kultūrtelpas saglabāšana”.	–	–
5.2.	Asfaltēt autoceļa posmu Alsunga – Miltiņu krustojums ģeogrāfiski nomaļo Basu un Gudenieku suitu līdzdalības suitu kopienas aktivitātēs uzlabošanai.	–	–
5.3.	Atbalstīt suitu dievnamu restaurāciju.	No 2009. gada	Kopienas ieguldījums, 19 107 – draudzes līdzekļi un ziedojumi, 4 553 – Nīderlandes KNHM fonds, 1 138 – Latvijas Hipotēku un zemes banka, 6 204 – VKKF.

Pārskata periodā, nenorādot kopienas ieguldījumu, kas tradīciju saglabāšanā nav pilnībā nosakāms naudas izteiksmē, pastāvīgie sadarbības partneri kopumā ir ieguldījuši šādu līdzfinansējumu suitu kultūrtelpas saglabāšanas aktivitātēs:

- pašvaldību finansējums** – 385 104 EUR,
tai skaitā 66 911 EUR – Alsungas novads, 125 340 EUR – Kuldīgas novads, 192 853 EUR – Ventspils novads;
- valsts finansējums** – 60 645 EUR,
tai skaitā 26 664 EUR – VKKF, tai skaitā Kurzemes kultūras programma 27 578 EUR – Latvijas valsts mērķdotācija kolektīvu vadītāju darba atalgojumam un 6403 EUR – Latvijas valsts mērķdotācija bērnu un jauniešu kolektīvu vadītāju darba atalgojumam;
- starptautiskais finansējums** – 501 604 EUR,
tai skaitā 3 436 EUR – UNESCO Latvijas Nacionālās komisijas administrēts UNESCO Līdzdalības programmas atbalsts, 492 619 EUR – ES fondu līdzfinansējums, 5 549 EUR – Nīderlandes KNHM fonds.

B.3e. Vispārējā saglabāšanas aktivitāšu efektivitāte

Sniedziet efektivitātes novērtējumu vispārējām aktivitātēm, kas tika veiktas, lai sasniegtu gaidīto rezultātu, kā arī novērtējumu par pasākumu īstenošanai izlietoto līdzekļu efektivitāti. Lūdzu, norādiet, kādu pienesumu pasākumi ir devuši un vai citi pasākumi būtu bijuši piemērotāki, lai sasniegtu to pašu rezultātu. Norādiet, vai tādi paši rezultāti varētu tikt sasniegti ar mazāku līdzekļu apjomu, vai pieejamie

Suitu kultūrtelpas saglabāšanas aktivitātes ir vērstas vairākos virzienos, par nozīmīgākajām prioritātēm izvēloties izglītību, tradīciju apguvi un pārmantošanu. Īstenotās aktivitātes ir bijušas savstarpēji būtiski papildinošas. Suiti ir raudzījuši pēc iespējas likt lietā savas zināšanas un prasmes, piemēram, izglītības un pētniecības jomā. Kopš nominācijas iekļaušanas UNESCO sarakstā, zināšanas un prasmes ir arvien papildinātas un pilnveidotas, piemēram, tautas tērpu darināšanā, instrumentu spēlē u.c., tāpat arī projektu izstrādē un finanšu piesaistē. Vērojams savstarpējs suitu rosinājums jaunām iniciatīvām – aktivizējas nevalstisko organizāciju darbība, attīstās mājražošana u.tml. Savas kultūrtelpas saglabāšanas apņemība ir stiprinājusi arī kopienas spēju noteikt sev nozīmīgas prioritātes, ieceres un piesaistīt finansējumu to īstenošanai.

Pēdējo gadu laikā suiti ir izveidojuši sadarbību ar citām kopienām Latvijā (piemēram, ar Rucavas sievām tradicionālo rokdarbu apguvē) un ārpus Latvijas (īpaši Kihnu kultūrtelpu un setu kopienas Igaunijā). Šāda sadarbība, dodoties pieredzes apmaiņas braucienos, kļuvusi par vērtīgu ieguvumu kultūru iepazīšanai un kopienas stiprināšanai, kā arī starptautiska finansējuma piesaistei.

Lai arī pārskata perioda laikā piesaistītais finansējums nav sasniedzis plānoto apjomu, tomēr atzinīgi vērtējams īstenoto aktivitāšu piensums suitu kultūrtelpas saglabāšanai. Ņemot vērā pieejamo finanšu resursu ierobežotību un vispārēju konkurenci finansējuma piesaistei kultūras projektiem, finansējuma izlietojums ir bijis pēc iespējas rezultatīvs, un liela daļa aktivitāšu ir balstījusies uz kopienas locekļu pašieguldījuma, un mazāku līdzekļu izlietojums tādu pašu rezultātu sasniegšanai nebūtu bijis iespējams. Saglabāšanas aktivitāšu rezultātus ietekmēja vairāki izaicinājumi, kas ir aktuāli suitu kultūrtelpas pastāvēšanai un attīstībai.

1. **Cilvēkresursi.** Kopienas cilvēkresursi ir ierobežoti, un katra cilvēka devums ir personiski nozīmīgs. Līdz ar to kāda cilvēka nespēja turpināt iesākto ir būtisks zaudējums pārmantošanas procesam. Atsevišķu aktivitāšu īstenošanai ir bijuši piesaistīti cilvēki ārpus kopienas (piemēram, kokles spēles pasniegšana Alsungas Mūzikas skolā, etnogrāfijas speciālistu semināri par tautas tērpu darināšanu u.c.), tomēr viņu ieguldījuma motivācija ir mazāk noturīga, un attiecīgi kopiena ir izdarījusi izvēli par labu savu cilvēkresursu stiprināšanai un arī iesaistei, piemēram, izglītības iniciatīvās (kokles spēle Alsungas pirmsskolas izglītības iestādē).
2. **Pārmantošana.** Suitu kultūrtelpas saglabāšanai īpaši nozīmīga ir bērnu un jauniešu iesaiste tradīciju pārmantošanā, kur ģimenes lomu pakāpeniski aizvien vairāk nomaina izglītības nozīme. Tas prasa atbilstoši vecumam piesaistīt un noturēt bērnu un jauniešu interesi, tai skaitā domājot par jaunām izglītības metodēm. Tāpat arī izvērtējamās ir jauno informācijas tehnoloģiju iespējas suitu kultūrtelpas atpazīstamības veicināšanai un iespējai sekot līdzi aktuālām kultūras norisēm suitu kopienā. Šādam mērķim plānots aktivizēt EKC „Suiti” interneta vietni un veidot suitu kopīgu kultūrtelpas saglabāšanas aktivitāšu plānu, kas būtu elektroniski pieejams.
3. **Pēctecība.** Plānoto aktivitāšu kopumam nepieciešama pēctecība, un gadījumā, ja iesāktai aktivitātei finansiālu vai citu apsvērumu dēļ trūkst turpinājuma, nevar sasniegt cerēto rezultātu. Tā, piemēram, suitu novada mācības gadījumā, sākotnējais finansiālais atbalsts mācību programmas

izstrādei vēl gaida turpinājumu mācību grāmatas izdošanā, līdz ar to aktivitātēm nav tūlītējas efektīvas atdeves, bet to īstenojums ir ilgstošs un pakāpenisks.

- 4. Finanšu resursi.** Kopienas īstentās mantojuma saglabāšanas aktivitātes galvenokārt balstās tādos projektos, kas vērsti uz ļoti konkrētām un īslaicīgām darbībām ar attiecīgi koncentrētu finansiālo ieguldījumu. Tas ļauj piepildīt atsevišķas iniciatīvas, tomēr mērķtiecīgai suitu kultūrtelpas saglabāšanai ilgtermiņā būtu vēlams stabilāka un finansiāli apjomīgāka atbalsta programma, kas veicinātu paļāvību uz kultūrtelpas saglabāšanas nozīmību un sniegtu kopienai iespēju tālejošāk plānot savu attīstību.

B.4. Kopienas līdzdalība

Lūdzu, aprakstiet kopienu, grupu un indivīdu līdzdalību elementa saglabāšanā un viņu apņēmību tā saglabāšanā turpmāk.

Apjoms no 200 līdz 500 vārdiem

Suitu kultūrtelpas saglabāšana pamatā balstās kopienas iniciatīvā un ieguldījumā. Lai arī ne visa kopiena ir aktīva kultūras identitātes un tradīciju saglabāšanā, īstentās iniciatīvas – tradicionālo gadskārtu un reliģisko svētku svinības, tradicionālās mūzikas koncerti, rokdarbu darbnīcas, izstādes u.c. – gūst kopienas atsaucību un dalību un rosina aizvien jaunas idejas suitu mantojuma saglabāšanā. Piemēram, 2013. gada vasarā vairākas laikmetīgās mākslas aktivitātes – plenēri un izstādes – īstentās Jūrkalnē, kur suitu kultūra bijusi par atsauci mākslinieku radošam darbam, un kopienas pārstāvji – etnogrāfiskās kopas, nevalstisko organizāciju pārstāvji, kā arī Romas katoļu baznīcas prāvests Andris Vasiļevskis savukārt bijuši klāt vides objektu un izstāžu atklāšanā, apliecinot pamatotu un nozīmīgu saikni starp kultūras tradīcijām un mākslas jaunradi.

Tradīciju un laikmetīgo kultūras norišu sasaiste ir rezultāts aizvien aktīvākam nevalstisko organizāciju darbam suitu tradīciju saglabāšanā un kultūrvides attīstībā. Pārskata perioda laikā nodibinātas vairākas jaunas nevalstiskās organizācijas, kā biedrība „Suitu amatnieki”, biedrība „Kultūrizglītības centrs „Riekstiņplava” un biedrība „Spārni Alšvangā”, interešu un domubiedru grupas, kā radošā darbnīca „Austuve” un lauku kapela „Suitu muzikanti”. To darbība aptver kopīgu muzicēšanu, amatniecības prasmju pilnveidi, īpaši suitu tautas tērpa darināšanu. Nevalstisko organizāciju ieguldījums vērojams arī pētniecības attīstībā, kopienai kļūstot par nozīmīgāko savas kultūras izziņātāju. Līdzās mērķtiecīgai un pastāvīgai sadarbībai ar etnogrāfijas speciālistiem tautas tērpu darināšanas prasmju pilnveidē un tērpu vēstures izziņāšanā, suitu kopienas pārstāvji paši veic izpēti dažādos muzejos kā Latvijā, tā ārvalstīs, lai izziņātu sava tautas tērpa vēsturi un pilnveidotu tā darināšanas prasmes.

Suitu kultūrtelpas saglabāšanā īpaši izceļama ir paaudžu saikne, kas vērojama kokles spēles apmācībā, etnogrāfisko ansambļu darbībā, skolēnu pētniecisko darbu izstrādē par suitu kultūrtelpu, ikgadējās „Suitu tradīciju skoliņas” norisē u.c., tādējādi nodrošinot kultūras tradīciju pārmantošanu, kas papildina vai aizstāj ģimenes ieguldījumu.

Kopienas kultūras identitātei un kultūrvidei nozīmīga ir Romas katoļu baznīca un īpaši Alsungas, Jūrkalnes un Gudenieku draudžu prāvesta ieguldījums, veicinot kopienas iesaisti tradīciju un vides kopšanā (maiņa dziedājumi pie krustiem, veco krustu atjaunošana un jaunu krustu izgatavošana un uzstādīšana, jauniešu iesaiste

baznīcas apkārtnes sakopšanā, personisks profesionāls padoms tekstilmākslās un aušanas prasmju pilnveidē, tautas tērpa valkāšanas veicināšana u.c.). Par ieguldījumu kultūras mantojuma saglabāšanā prāvests 2013. gadā saņēma Latvijas Kultūras mantojuma gada balvu nominācijā "Labākais saimnieks".

Romas katoļu baznīcas atbalsts ir rosinājis suitu kultūras tradīciju ciešāku ietvērumu kopienas reliģiskajās praksēs. Proti, suitu praktizētais burdona dziedājums ir kļuvis par būtisku daļu katoļu dievkalpojumu norisē suitu kopienā, tradicionālo dziedājumu ņemot par pamatu reliģisko tekstu izdziedāšanai. Šādu praksi suiti ir snieguši arī dievnamos un dievkalpojumos citviet Latvijā, un to 2013. gada rudenī Sv. Miķeļa svētkos, pirmo reizi viesojoties suitu kopienā, īpaši atzinīgi novērtēja Romas katoļu baznīcas Latvijā arhibīskaps-metropolīts Zbignevs Stankevičs, rosinot novērtēt tradīciju un radošuma saiknes nozīmību.

Suitu apņēmība savas kultūrtelpas saglabāšanā ir noturīga. Pēc pirmā pārskata perioda noslēguma EKC „Suiti” ir rosinājis kopienas diskusijas par tālāko aktivitāšu prioritātēm, un ir izstrādāts kopienas aktivitāšu plāns nākamajiem četriem gadiem. Līdzās pamata prioritāšu saglabāšanai (etnogrāfisko ansambļu, interešu grupu, nevalstisko organizāciju darbība, ikgadēja tradīciju skoliņa, gadskārtu svētki un burdona festivāls, u.c.), ir iecerētas vairākas jau plānotas aktivitātes (dūdu spēles apguve un attīstība, suitu novada mācību grāmatas izdošana, brīvdabas muzeja izveide, infrastruktūras attīstība u.c.), kā arī jaunu aktivitāšu uzsākšana (piemēram, suitu amatniecības produktu zīmola izstrāde).

B.5. Institucionālais konteksts

Lūdzu, ziņojiet par Neatliekamās saglabāšanas sarakstā iekļautā elementa institucionālo kontekstu, ieskaitot:

- a. atbildīgo(-ās) struktūru(-as), kas iesaistīta(-as) tā pārvaldīšanā un/vai saglabāšanā;*
- b. kopienas vai grupas organizāciju(-as), kas saistīta(-as) ar elementu un tā saglabāšanu.*

Suitu kultūrtelpas saglabāšanas institucionālais konteksts skatāms divos pamata līmeņos – (1) valsts un (2) kopienas, tai skaitā pašvaldību, līmenī, un katrā no tiem ir iesaistītas institūcijas ar attiecīgām funkcijām un kompetencēm.

1. Valsts pārvaldes atbildīgās institūcijas

UNESCO Konvencija par nemateriālā kultūras mantojuma saglabāšanu, tai skaitā rūpes par starptautiskajos sarakstos iekļautajiem elementiem, ir Latvijas Republikas Kultūras ministrijas (www.km.gov.lv) kompetencē. Kultūras ministra pakļautībā darbojas Latvijas Nacionālais kultūras centrs (www.lnkc.gov.lv), kura viens no darbības virzieniem ir īstenot valsts politiku nemateriālā kultūras mantojuma jomā un kas pārrauga kultūrizglītības jautājumus. Konvencijas īstenošanu un nemateriālā kultūras mantojuma saglabāšanu savukārt veicina UNESCO Latvijas Nacionālā komisija (www.unesco.lv), sniedzot atbalstu kā politikas veidošanai, tā mantojuma saglabāšanas aktivitātēm. Suitu kultūrtelpas saglabāšanā nozīmīgs ir izglītības iestāžu darbs, tādēļ sadarbība veidota ar Latvijas Republikas Izglītības un zinātnes ministriju (www.izm.gov.lv) un tās pakļautībā esošo Valsts izglītības satura centru (www.visc.gov.lv).

Nemateriālā kultūras mantojuma saglabāšanas aktivitātēm galvenais pieejamais valsts finansiālā atbalsta instruments ir Valsts Kultūrkapitāla fonds (www.kkf.lv), kurā ir atsevišķa tradicionālās kultūras nozare, kas izskata nemateriālā kultūras mantojuma saglabāšanai veltītus projektus. Atbalsts tiek sniegts arī caur reģionālām projektu konkursu programmām, kas vērstas tieši uz lokālām kultūras aktivitātēm Latvijas reģionos. Ņemot vērā nemateriālā un materiālā kultūras mantojuma sasaisti

suitu kultūrtelpas saglabāšanā, tai skaitā rūpes par kultūrvidi un kultūras pieminekļu saglabāšanu, pieminama ir arī Valsts Kultūras pieminekļu aizsardzības inspekcija (www.mantojums.lv), kuras uzdevums ir īstenot valsts politiku materiālā kultūras mantojuma jomā un attiecīgi rūpēties par mantojuma aizsardzības aktivitātēm.

Līdzās kultūras jomā kompetentām valsts iestādēm minamas arī tās valsts pārvaldes institūcijas, kas ir nozīmīgas reģionālajai attīstībai un tiešā veidā ietekmē suitu kultūrtelpas teritorijas, un, proti, Vides aizsardzības un reģionālās attīstības ministrija (www.varam.gov.lv), kas veido valsts politiku reģionu attīstības jautājumos, Satiksmes ministrija (www.sam.gov.lv), kuras kompetencē ir politikas veidošana un izrietošie lēmumi ceļu infrastruktūras jautājumos, kā arī Zemkopības ministrija (www.zm.gov.lv) un tās padotībā esošais Lauku atbalsta dienests (www.lad.gov.lv), kura kompetencē ir lauksaimniecības un lauku atbalsta politikas īstenošana.

2. Kopienas ietvaros nozīmīgās institūcijas

Kopienas ietvaros nozīmīgu devumu suitu kultūrtelpas saglabāšanā sniedz vairākas institūciju grupas, attiecīgi apliecinot kopienas nevalstisko organizāciju un interešu grupu, vietējo pašvaldību un reliģisko organizāciju nozīmi.

Patlaban suitu kultūrtelpas nemateriālā kultūras mantojuma saglabāšanā aktīvi ir iesaistītas vairākas nevalstiskās organizācijas, un īpaši minams ir etniskās kultūras centra „Suiti” un biedrības „Suitu novads” (www.suitunovads.lv) devums, lai īstenotu kultūrtelpas saglabāšanas un attīstības pasākumus un aizstāvētu suitu intereses valsts un vietēja mēroga politikas veidošanā. Pēdējo gadu laikā minētajām organizācijām ir nākušas klāt jaunas suitu nevalstiskās organizācijas, kas mērķtiecīgi bagātina suitu kultūras aktivitāšu loku (sk. ziņojuma B.3c. sadaļu).

Suitu kultūrtelpa atrodas trīs pašvaldību teritorijā: Alsungas novadā (www.alsunga.lv), Ventspils novada Jūrkalnes pagastā (www.ventspilsnovads.lv) un Kuldīgas novada Gudenieku pagastā (www.kuldiga.lv), un katras minētās pašvaldības ieguldījums ir izglītības iestāžu darbības nodrošinājums, atbalsts interešu izglītībai un kultūras pasākumiem, kā arī ieguldījums novada infrastruktūrā.

Suitu kultūrtelpas saglabāšanas sakarā ir būtiski minēt Romas katoļu baznīcu Latvijā (www.catholic.lv) un īpaši Alsungas, Jūrkalnes un Gudenieku draudžu prāvesta ieguldījumu suitu tradīciju saglabāšanā un kopienas kultūras identitātes stiprināšanā. Baznīcas atbalsts ir īpaši atzinīgi un pateicīgi novērtēts iedzīvotāju vidū.

Pēc suitu kultūrtelpas iekļaušanas Nemateriālā kultūras mantojuma, kam jānodrošina neatliekama saglabāšana, starptautiskajā sarakstā, 2010. gada janvārī Kultūras ministrija, UNESCO Latvijas Nacionālā komisija, Alsungas novada dome, Kuldīgas novada dome, Ventspils novada dome un Etniskās kultūras centrs „Suiti” parakstīja nodomu protokolu par sadarbību suitu kultūrtelpas saglabāšanā. Nodomu protokolu ir iecerēts papildināt ar vairāku partneru iesaisti, tai skaitā Izglītības un zinātnes ministriju, Vides aizsardzības un reģionālās attīstības ministriju un Satiksmes ministriju.

B.6. Kopienų dalība šī ziņojuma izstrādē

Aprakstiet, kādā veidā tika nodrošināta kopienų, grupų vai, ja nepieciešams, indivīdu visplašākā iespējamā dalība ziņojuma izstrādes procesā.

Apjoms no 150 līdz 250 vārdiem

Suitu kopienas iesaiste ziņojuma izstrādē bija, sākot no tā sagatavošanas sākuma un pastāvīgi tā rediģēšanas gaitā. Ziņojums informatīvi balstās uz EKC „Suiti” sagatavotu pārskatu pār aktivitātēm, kas laikā no 2009. līdz 2013. gadam īstenotas suitu kultūrtelpas saglabāšanai, par iesaistītajiem partneriem, finansējumu un rezultātu vērtējumu (sk. ziņojuma B.3. sadaļu).

Kopienas iesaiste saglabāšanas pasākumu izvērtējumā galvenokārt noritēja sanāksmju un diskusiju formā, vienkopus tiekoties valsts institūciju – Kultūras ministrijas, Latvijas Nacionālā kultūras centra, UNESCO Latvijas Nacionālās komisijas, kā arī Izglītības un zinātnes ministrijas, Vides aizsardzības un reģionālās attīstības ministrijas – un attiecīgo pašvaldību – Alsungas, Ventspils un Kuldīgas novadu – pārstāvjiem un suitu kopienai – nevalstisko organizāciju pārstāvjiem un kultūrtelpas saglabāšanā aktīviem kopienas locekļiem. 2013. gada gaitā noritēja vairākas šādas tikšanās, proti: (1) 07.02.2013. Latvijas Pašvaldību savienībā, Rīgā, (2) 23.04.2013. Etniskās kultūras centra „Suiti” telpās, Alsungas kultūras namā, Alsungā, (3) 18.06.2013. Latvijas Nacionālajā kultūras centrā, Rīgā, (4) 27.09.2013. Etniskās kultūras centra „Suiti” telpās, Alsungas kultūras namā, Alsungā.

23.04.2013. tikšanās Alsungā noritēja kā Latvijas Republikas Saeimas Izglītības, kultūras un zinātnes komisijas izbraukuma sēde, kuras laikā tika atklāta „Suitu mantojuma krātuve” EKC „Suiti” telpās un diskutēts par suitu nemateriālā kultūras mantojuma saglabāšanu. 21.05.2013. savukārt tikšanās ar minēto komisiju notika Rīgā, iesaistītās puses aicinot uz sarunu par UNESCO Nemateriālā kultūras mantojuma sarakstā iekļautās suitu kultūrtelpas attīstību. Tajā piedalījās kā Latvijas Republikas Saeimas, tā arī iesaistīto valsts pārvaldes institūciju, suitu kopienas, Alsungas novada domes un Romas katoļu baznīcas pārstāvji.

Līdztekus minētajām sanāksmēm ziņojuma izstrādes gaitā noritēja vairākas individuālas tikšanās ar kopienas pārstāvjiem, rosinot sniegt vērtējumu un viedokļus par UNESCO nominācijas „Suitu kultūrtelpa” nozīmi un ietekmi uz suitu kultūrtelpas saglabāšanas procesiem.

Ziņojums pirms tā pieņemšanas un parakstīšanas ir publiskots latviešu valodā un darīts pieejams suitu kopienas viedokļu apmaiņai un priekšlikumiem par tā saturu. Ziņojuma teksta pirmās redakcijas apspriešanai 17.10.2013. un 18.10.2013. rīkotas suitu kopienas tikšanās trīs suitu apdzīvotajās vietās – Alsungā, Jūrkalnē un Gudeniekos. Kopienas viedoklis un priekšlikumi ir ņemti vērā ziņojuma gala redakcijas izstrādē.

C. DALĪBVALSTS PĀRSTĀVJA PARAKSTS

Ziņojumam jānoslēdzas ar oriģinālu valsts amatpersonas parakstu, kas pilnvarota ziņojumu parakstīt dalībvalsts vārdā, norādot personas vārdu, titulu un ziņojuma iesniegšanas datumu.

Vārds: Dace Melbārde

Tituls: Latvijas Republikas kultūras ministre

Datums: 10.12.2013.

Paraksts: